

۴۵۹۸۵ ✓
۹۵ / ۱۱ / ۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رشد و تکامل حرکتی

www.ketab.ir

تألیف

دکتر رسول حمایت طلب

دانشیار دانشگاه تهران

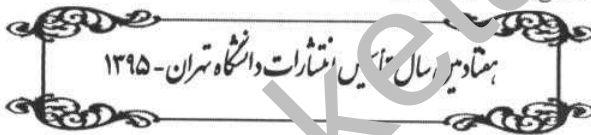
شماره مسلسل ۸۸۰۸

شماره انتشار ۳۷۳۸

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
بست
شابک
ویرایش
یادداشت
موضوع
موضوع
شناسه زده
زده‌بندی کتبی
زده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی

حمایت‌طلب، رسول، ۱۳۵۵-
رشد و تکامل حرکتی / تألیف رسول حمایت‌طلب.
تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۵.
۲۷۴ ص: مصور، جدول.
انتشارات دانشگاه تهران: ۳۷۳۸.
978-964-03-6951-7
فیفا
کتابنامه.
رشد انسان (زیست‌شناسی)
مهارت‌های حرکتی
دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات
۱۳۹۵ / ج ۸ / QP۸۴
۶۱۲/۵
۴۲۰۹۶۳

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازتولید در وبلاگ، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و کلی حقوق برای ناشر محفوظ است.

ISBN: 978-964-03-6951-7

9 789640 369517

عنوان: رشد و تکامل حرکتی
تألیف: دکتر رسول حمایت‌طلب

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

بها: ۱۸۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press @ ut. ac. ir - تارنما: http://press.ut.ac.ir

بخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

فهرست مطالب

س	مقدمهٔ مولف
۱	فصل اول
۱	تعاریف و اصطلاحات مربوط به رشد
۱	مفاهیم اساسی رشد
۱	مفاهیم اساسی حرکت
۴	تعاریف رشد و تکامل حرکتی
۵	اصول رشد حرکتی
۷	ابعاد رشد
۸	موارد مهمی در خصوص رشد
۹	انواع تحقیق در رشد
۱۱	خلاصه
۱۳	فصل دوم
۱۳	نظریه‌های رشد
۱۳	رویکرد بالیدگی
۲۰	رویکرد رفتاری
۲۱	رویکرد شناختی
۲۵	رویکرد پردازش اطلاعات
۲۷	رویکرد بوم‌شناختی
۳۴	رشد حرکتی اطفال از دیدگاه سیستم‌های پویا
۳۷	دیدگاه ساعت شنی گالا هو
۴۸	دیدگاه روانکاوی
۴۹	نظریه دید حرکتی گتمن
۴۹	نظریه حرکت آفرین بارش
۵۰	نظریه نظام عصبی دمن - دلاکاتو

۵۱..... نظریه ادراکی حرکتی کفارت

۵۲..... خلاصه

۵۵..... فصل سوم

۵۵..... رشد قبل از تولد

۵۵..... مراحل رشد قبل از تولد

۶۰..... رشد حسی قبل از تولد

۶۱..... رشد حرکتی قبل از تولد

۶۸..... ارتباط مادر و جنین

۶۹..... علل ژنتیکی رشد نامنظم قبل از تولد

۷۱..... عوامل محیطی موثر بر رشد قبل از تولد

۷۴..... رفتارهای حرکتی دوره جنینی

۷۶..... خلاصه

۷۷..... فصل چهارم

۷۷..... رشد پس از تولد

۷۸..... نمو عمومی بدن

۸۵..... رشد دستگاه‌های گوناگون بدن

۹۲..... عوامل موثر بر رشد پس از تولد

۹۷..... خلاصه

۹۹..... فصل پنجم

۹۹..... بازتاب‌ها

۱۰۰..... بازتاب‌های ابتدایی

۱۰۴..... بازتاب‌های وضعیتی

۱۰۸..... بازتاب‌های انتقالی

۱۰۹..... نقش بازتاب‌ها

۱۱۰	حرکات غیرارادی
۱۱۲	خلاصه
۱۱۵	فصل ششم
۱۱۵	رشد حرکات مقدماتی
۱۱۵	پالایش مهارت
۱۱۶	پیشرفت در رشد حرکتی
۱۱۶	رشد و تکامل حرکتی
۱۱۷	حرکات تصادفی
۱۱۷	رشد حرکات مقدماتی
۱۱۹	مهارت‌های دستکاری
۱۲۰	تعاریف مربوط به گرفتن
۱۲۰	دسترسی در اطفال
۱۲۱	بردن دست به دهان
۱۲۲	دسترسی به یک شی
۱۲۳	رشد دسترسی کامل
۱۲۸	رشد گرفتن
۱۳۳	نامتقارن بودن دست‌ها در طفولیت
۱۳۶	دیدگاه‌های مربوط به رشد دسترسی و گرفتن
۱۳۶	رشد کنترل قامت
۱۳۷	رشد قامت برای راه رفتن
۱۴۳	رشد تعادل
۱۴۴	رشد کنترل سر
۱۴۴	رشد نشستن
۱۴۵	حرکات ابتدایی جابه‌جایی
۱۴۹	قوانین حرکت و پایداری
۱۵۰	خلاصه

۱۵۳	فصل هفتم
۱۵۳	حرکات بنیادی
۱۵۳	راه رفتن
۱۵۴	رویکردهای مربوط به رشد جابه‌جایی
۱۵۴	رویکرد بالیدگی
۱۵۵	تغییرات رشدی راه رفتن از دیدگاه مک‌گرو
۱۵۶	مولدهای الگوهای مرکزی
۱۵۶	رویکرد ساختن - رفتاری
۱۵۸	رشد جابه‌جایی از دیدگاه سیستم‌های بویا
۱۵۸	اطفال چگونه راه رفتن را می‌آموزند؟
۱۵۹	ضربه پای نوزاد
۱۶۰	از گام برداری تا راه رفتن
۱۶۳	عوامل موثر در راه رفتن مستقل اطفال
۱۶۴	ویژگی‌های ابتدایی راه رفتن
۱۶۵	ویژگی‌های پیشرفته راه رفتن
۱۶۵	تغییرات رشدی راه رفتن
۱۶۶	دویدن
۱۶۷	ویژگی‌های ابتدایی دویدن
۱۶۸	ویژگی‌های پیشرفته دویدن
۱۶۸	مقایسه دوهای سرعت با دوهای استقامت
۱۶۹	تغییرات رشدی دویدن
۱۶۹	پریدن
۱۷۰	ویژگی‌های ابتدایی پریدن
۱۷۱	ویژگی‌های پیشرفته پریدن
۱۷۱	ویژگی‌های پیشرفته پرش عمودی
۱۷۲	ویژگی‌های پیشرفته پرش طول
۱۷۳	ترتیب ظهور انواع پرش‌ها

۱۷۳	اصول مکانیکی پریدن
۱۷۴	تغییرات رشدی پریدن
۱۷۴	لی لی کردن
۱۷۴	ویژگی های ابتدایی لی لی کردن
۱۷۴	ویژگی های پیشرفته لی لی کردن
۱۷۵	تغییرات رشدی لی لی کردن
۱۷۵	یورتمه رفتن، سر خوردن و سکسکه دویدن
۱۷۶	ویژگی های ابتدایی یورتمه رفتن، سر خوردن و سکسکه دویدن
۱۷۶	ویژگی های پیشرفته یورتمه رفتن، سر خوردن و سکسکه دویدن
۱۷۶	تغییرات رشدی یورتمه رفتن، سر خوردن و سکسکه دویدن
۱۷۷	تغییرات رشدی مهارت های جانبی
۱۷۸	پرتاب کردن
۱۷۹	پرتاب با یک دست از بالای شانه
۱۷۹	ویژگی های ابتدایی پرتاب از بالای شانه
۱۸۰	اصول مکانیکی پرتاب ها
۱۸۰	تغییرات رشدی پرتاب از بالای شانه
۱۸۱	ضربه زدن با پا
۱۸۱	ویژگی های ابتدایی ضربه زدن با پا
۱۸۱	ویژگی های پیشرفته ضربه زدن با پا
۱۸۲	اصول مکانیکی ضربه زدن با پا
۱۸۲	ضربه هوایی با پا
۱۸۳	ویژگی های ابتدایی ضربه هوایی با پا
۱۸۳	ویژگی های پیشرفته ضربه هوایی با پا
۱۸۴	ضربه با دست از کنار بدن
۱۸۴	ویژگی های ابتدایی ضربه با دست از کنار بدن
۱۸۴	ویژگی های پیشرفته ضربه با دست از کنار بدن
۱۸۵	ویژگی های ابتدایی ضربه از بالای شانه

- ۱۸۵..... ویژگی‌های پیشرفته ضربه از بالای شانه
- ۱۸۶..... ویژگی‌های ابتدایی دریافت کردن
- ۱۸۶..... ویژگی‌های پیشرفته دریافت کردن
- ۱۸۷..... عوامل اثرگذار بر مهارت‌های متوقف کردن
- ۱۸۸..... مهارت‌های انتقال وزن بدن
- ۱۸۸..... برخاستن از زمین
- ۱۸۸..... ویژگی‌های ابتدایی برخاستن از زمین
- ۱۸۹..... ویژگی‌های پیشرفته برخاستن از زمین
- ۱۸۹..... غلت جلو
- ۱۸۹..... ویژگی‌های ابتدایی غلت جلو
- ۱۸۹..... ویژگی‌های پیشرفته غلت جلو
- ۱۹۰..... خلاصه

۱۹۱..... فصل هشتم

- ۱۹۱..... رشد آمادگی جسمانی و ادراکی - حرکتی
- ۱۹۱..... سنجش عملکرد هوازی
- ۱۹۲..... تغییرات ناشی از رشد در عملکرد هوازی
- ۱۹۲..... عملکرد هوازی در سالمندان
- ۱۹۳..... تغییرات ناشی از رشد در عملکرد غیرهوازی
- ۱۹۴..... عملکرد غیرهوازی در سالمندان
- ۱۹۴..... رشد قدرت
- ۱۹۴..... تغییرات ناشی از رشد در قدرت
- ۱۹۵..... تفاوت‌های جنسی
- ۱۹۵..... قدرت عضلانی سالخوردگان
- ۱۹۵..... رشد انعطاف‌پذیری
- ۱۹۶..... تغییرات رشدی در انعطاف‌پذیری
- ۱۹۶..... انعطاف‌پذیری در سالخوردگان

۱۹۶	ترکیب بدن
۱۹۷	ترکیب بدن و ورزش
۱۹۷	جاقی کودکان
۱۹۷	رشد ادراکی - حرکتی
۱۹۸	رشد بینایی
۲۰۰	تغییرات بینایی ناشی از افزایش سن
۲۰۰	احساس حرکت
۲۰۲	رشد شنوایی
۲۰۳	تغییرات شنوایی ناشی از افزایش سن
۲۰۴	یکپارچگی بین حواس
۲۰۴	رشد یکپارچگی بین حواس
۲۰۵	تعادل
۲۰۵	رشد تعادل
۲۰۵	تغییرات تعادل ناشی از افزایش سن
۲۰۶	خلاصه
۲۰۷	فصل نهم
۲۰۷	روش‌های اندازه‌گیری رشد
۲۰۷	اهمیت ارزیابی حرکتی
۲۰۸	ارزیابی ملاکی و نورمی
۲۰۹	ویژگی‌های ابزارهای ارزیابی خوب
۲۱۱	تفاوت‌های جنسی
۲۱۲	فرهنگ، نژاد و جامعه
۲۱۴	تفاوت شناختی / IQ
۲۱۵	نکات مهم در ارزیابی اطفال
۲۱۶	حالت‌های رفتاری
۲۱۷	عوامل خطر

۲۱۸.....	زودرسی
۲۲۰.....	خلاصه
۲۲۱.....	فصل دهم
۲۲۱.....	ابزارهای اندازه‌گیری رشد
۲۲۲.....	ارزیابی آنگار
۲۲۳.....	بررسی عصب نوزادان
۲۲۵.....	ارزیابی عصب رفتاری نوزادی
۲۲۶.....	ارزیابی‌های عصبی - بررسی نوزادی (اجرا از سن دوره کامل بارداری)
۲۲۸.....	ارزیابی عصب‌شناسی نوزادان: هنگام تولد بدون توجه به سن بارداری
۲۲۹.....	ارزیابی رفتارهای اطفال زیر-رشد (APIE)
۲۳۰.....	ارزیابی عصبی - رفتاری اطفال زودرس (NAPI)
۲۳۱.....	مقیاس عصبی - رفتاری شبکه NICU (واحد مراقبت ویژه نوزادان) (NNNS)
۲۳۲.....	آزمون عملکرد حرکتی اطفال (TIMP)
۲۳۳.....	ارزیابی کیفی حرکات عمومی اطفال
۲۳۴.....	ارزیابی آزمایشات نوزادی
۲۳۵.....	آزمون‌های تشخیص رشدی نورم - مرجع
۲۳۵.....	جدول رشدی گزل
۲۳۶.....	مقیاس‌های رشد ذهنی گریفتس
۲۳۶.....	مقیاس‌های رشد اطفال بیلی (BSID)
۲۳۸.....	پرسشنامه رشدی باتل
۲۳۹.....	مقیاس‌های رشد حرکتی پی‌بادی
۲۴۰.....	فواید آزمون‌های نورم - مرجع
۲۴۰.....	آزمون‌های تشخیص رشدی ملاک - مرجع
۲۴۱.....	آزمون عصبی - حرکتی اطفال هاریس
۲۴۳.....	پرسشنامه پزشکی ارزیابی ناتوانی اطفال
۲۴۳.....	ارزیابی حرکتی اطفال و کودکان نوبا

۲۴۴	مقیاس حرکتی اطفال آلبرت
۲۴۴	وسایل غربالگری
۲۴۶	رزیابی حرکتی اطفال
۲۴۶	آزمون غربالگری پرسشنامه رشدی باتل
۲۴۷	آزمون غربالگری رشدی دنور II
۲۴۷	غربالگری رشد عصبی اطفال بیلی
۲۴۷	پرسشنامه‌های سنن و مراحل
۲۴۸	بیشرفت‌های تکنولوژیکی اخیر در ارزیابی تشخیصی
۲۴۸	تکنیک‌های تصویر برداری مغزی
۲۴۹	تجزیه و تحلیل کینماتیک و کینماتیکی حرکت
۲۵۰	اندازه‌گیری جسمانی
۲۵۲	اندازه‌گیری بالیدگی
۲۵۳	روش‌های تفسیر تغییرات رشدی
۲۵۳	منحنی‌های نمو
۲۵۴	خلاصه
۲۵۷	منابع

مقدمهٔ مولف

رشد و تکامل جسمانی و حرکتی یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین حیطه‌های مربوط به تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به‌طور عام و رفتار حرکتی به‌طور خاص است که پایه و اساس رفتارهای حرکتی و مهارت‌های ورزشی را تشکیل می‌دهد. پیشرفت انسان از حرکات بسیار ساده مانند سینه‌خیز رفتن و راه رفتن به حرکات پیچیده نظیر دربیبل کردن و پرتاب توپ به حلقه بسکتبال به رشد جسمانی و حرکتی وابسته است. بدون رسیدن به رشد حرکتی مناسب، این سیر تحول حرکتی و حتی انجام اعمال روزمره زندگی با مشکل همراه خواهد بود. از این‌رو، مطالعه دقیق رشد و تکامل حرکتی و عوامل موثر بر آن علاقه‌مندان به مطالعه رفتار حرکتی را در شناخت ظرفیت‌های حرکتی و ورزشی یاری می‌کند.

کتاب حاضر که در ۱۰ فصل تدوین شده است، در راستای نیل به مهم تهیه شده است. به‌طوری‌که فصل اول به تعاریف اصطلاحات و واژه‌های مربوط به رشد می‌پردازد. فصل دوم نظریه‌های رشد را بررسی می‌کند که در آن تمام نظریه‌های کلاسیک و نوین مربوط به رشد ارائه شده است. فصل‌های سوم و چهارم به رشد قبل و پس از تولد از تمام عوامل موثر بر رشد قبل و پس از تولد را بررسی می‌کنند. فصل پنجم بازتاب‌ها و انواع آن را مطالعه می‌کند. فصل ششم رشد حرکات مقدماتی را توضیح می‌دهد. فصل هفتم به حرکات بنیادی مربوط است که در آن تمام مهارت‌های بنیادی به ترتیب و همراه با ویژگی‌های ابتدایی و پیشرفته بیان شده است. فصل هشتم به رشد آمادگی جسمانی و ادراکی - حرکتی و همچنین تغییرات رشدی وابسته به این عوامل از تولد تا پیری می‌پردازد. در فصل‌های نهم و دهم روش‌ها و ابزارهای اندازه‌گیری و ارزیابی رشد توصیف داده شده است. در این دو فصل پایانی چگونگی ارزیابی رشد جسمانی و حرکتی و همچنین آمادگی جسمانی که به این منظور استفاده می‌شوند گزارش شده است.

با وجود اینکه برخلاف اغلب منابع موجود در زمینه رشد که ترجمه و گردان از منابع خارجی هستند، کتاب حاضر یکی از معدود کتاب‌های مربوط به رشد و تکامل حرکتی است که تالیف شده است، اما مزیت اصلی و ویژگی متمایز این کتاب استفاده از منابع و یافته‌های تحقیقاتی است که توسط پژوهشگران کشور خودمان انجام شده است. به نظر می‌رسد با توجه به توسعه رشته تربیت‌بدنی و گسترش گرایش‌های متعدد آن که به انجام تحقیقات، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های متعدد منجر شده است، تدوین کتاب‌ها و منابع درسی بر اساس یافته‌های پژوهش‌های داخلی منطقی باشد.

کتاب رشد و تکامل حرکتی کتابی جامع است و درکی کلی از ماهیت موضوع را به خوانندگان فراهم می‌کند. این کتاب برای تمام دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و همچنین کسانی که

به رشد جسمانی و حرکتی علاقه‌مندند، مفید خواهد بود. این کتاب حاصل تلاش و کوشش نویسنده در طول چندین سال تدریس و تحقیق در حیطه رشد حرکتی و جسمانی است که در تدوین آن از منابع متعدد داخلی و خارجی استفاده شده است. باین حال، مولف آن را عاری از اشتباه نمی‌داند و به همین خاطر از دانشجویان، اساتید و علاقه‌مندان به رشد حرکتی تقاضا می‌شود با دیدی انتقادی به آن بنگرند و با ارسال نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود به آدرس پست الکترونیکی rhmayat@ut.ac.ir به هر چه بهتر شدن کتاب کمک کنند.

رسول حمایت‌طلب

www.ketab.ir